

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	<b>Київський національний університет імені Тараса Шевченка</b>
Освітня програма	<b>1764 Гідрологія</b>
Рівень вищої освіти	<b>Магістр</b>
Спеціальність	<b>103 Науки про Землю</b>

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства - <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	<b>Київський національний університет імені Тараса Шевченка</b>
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	<b>1764</b>
Назва ОП	<b>Гідрологія</b>
Галузь знань	<b>10 Природничі науки</b>
Спеціальність	<b>103 Науки про Землю</b>
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	<b>Магістр</b>
Вид освітньої програми	<b>Освітньо-наукова</b>

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	<b>Дроботова Марина Володимирівна, Голубінка Юлія Ігорівна, Ломазов Павло Костянтинівич, Михайлів Ірина Романівна (керівник)</b>
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	<b>11.03.2020 р. - 13.03.2020 р.</b>

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	<b><a href="http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/103/1764-hydrology.pdf">http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/103/1764-hydrology.pdf</a></b>
Програма візиту експертної групи	<b><a href="http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/103/hydrology_visit-program.pdf">http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/103/hydrology_visit-program.pdf</a></b>

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

### I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

**відсутні**

## II. Резюме

### Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Цілі ОП є чіткими, корелюються зі стратегією ЗВО, а її зміст відповідає предметній області заявленої спеціальності. Структура та зміст ОП є логічними і послідовними, відповідають вимогам ЗУ «Про вищу освіту». Унікальність ОП полягає у ґрунтовній практичній складовій, що основана на проходженні практики у провідних науково-дослідних та галузевих підприємствах, що сприяє подальшому працевлаштуванню випускників. ОП забезпечує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО, форми і методи навчання базуються на врахуванні студоцентрованого підходу і принципів академічної свободи. Навчальний процес забезпечують НПП відповідної освіти і кваліфікації, які мають досвід науково-дослідної і практичної діяльності. Дана ОП відповідає потребам стейкгольдерів, є затребуваною роботодавцями, що створює можливості для її сталого розвитку. Серед роботодавців широко представлені випускники кафедр. Роботодавці підтверджують актуальність компетентностей, вмінь та навичок, набутих під час навчання за ОП. Більшість здобувачів ВО вже під час навчання мають часткове працевлаштування, що говорить про затребуваність випускників. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими і не містять дискримінаційних положень. Значна увага приділяється дотриманню академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Внутрішнє забезпечення якості освіти контролюється як з боку адміністрації ЗВО, так і з боку студентського самоврядування та відбувається відповідно до загальноуніверситетської політики.

### Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОП повністю узгоджується з місією та стратегією ЗВО; враховано галузевий контекст та потреби ринку праці; зміст ОП має чітку структуру, освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН; структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії; взаємовигідний контакт з роботодавцями та їх залучення до освітнього процесу; якісна практична підготовка здобувачів ВО на місцях потенційного працевлаштування; ОП передбачає набуття здобувачами ВО соціальних навичок; форми і методи навчання базуються на врахуванні студоцентрованого підходу і принципах академічної свободи; чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів ВО; систематична популяризація академічної доброчесності; ОП реалізується за прозорими процедурами, здобувачі ВО задоволені створеним освітнім середовищем; ЗВО забезпечує безоплатний доступ НПП і здобувачів ВО до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів; пропозиції здобувачів ВО враховуються під час перегляду ОП; НПП має відповідну академічну кваліфікацію, а процедури їх конкурсного відбору є прозорими і публічними; освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО, які навчаються за ОП, діє психологічна служба; ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особам із особливими освітніми потребами; уся інформація відкрита, знаходиться у вільному доступі на сайті ЗВО.

### Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Відсутня загально прийнята в КНУ процедура визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, яку потрібно прописати чітко та зрозуміло в окремому Положенні. Наразі питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також надання їм академічної відпустки (<http://labs.journ.univ.kiev.ua/navch/wp-content/uploads/2019/03/2polozhennya-pro-perevedennya-17012018-roku.pdf>). Відповідно до п. 7 р. IIIЗВО, у порядку експерименту, може передбачити в положенні визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, обсягом до 30 кредитів ЄКТС. Спостерігається недостатня обізнаність здобувачів ВО щодо можливості визнання результатів неформальної освіти. 2. Повільні темпи оновлення матеріально-технічної бази ОП. Проте, практикується під час проведення навчальних занять використання власних ноутбуків здобувачів вищої освіти. 3. Рекомендуємо здійснювати вибірковість дисциплін не блочною системою, а окремими освітніми компонентами. 4. Для більш об'єктивного оцінювання абітурієнтів рекомендовано розробити пакет тестових завдань в системі Moodle(або іншій платформі) задля уникнення впливу людського фактору на перебіг вступного випробування.

### III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

#### **Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:**

##### **1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.**

Освітня програма відповідає стратегічному плану розвитку Університету на період 2018-2025 рр. Цілі освітньої програми відповідають місії та стратегії ЗВО, що викладені у розділах та угодах «Колективного договору» та Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Щорічним звітним доповідям Ректора КНУ на конференціях трудового колективу (всі документи розміщені на офіційному сайті ЗВО). Освітня програма має чітку мету та фокус, які відповідають її назві.

##### **2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.**

Освітньо-наукова програма «Гідрологія» враховує студоцентрований підхід та інтереси різних категорій стейкгольдерів. Інтерв'ювання стейкгольдерів підтвердило факт існування не формального, а реального інтересу зацікавлених осіб. Представники роботодавців та здобувачів вищої освіти не входять до проектної групи, проте їхні пропозиції були враховані під час розробки ОП. Участь стейкгольдерів у процесі формування освітнього процесу підтверджена анкетами та усними відповідями зацікавлених сторін, а результати анкетування та неформального спілкування робочою групою враховуються при змістовному наповненні професійних компонент освітньої програми, а також під час організації освітнього процесу.

##### **3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.**

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку галузі та дефіциту висококваліфікованих фахівців на ринку праці. Під час виїзної експертизи встановлено, що дана ОП враховує тенденції розвитку ринку праці (підтверджено під час зустрічей з випускниками та роботодавцями), галузевий контекст і досвід вітчизняних (Одеський державний екологічний університет, Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара) та іноземних програм (університет Казимира Великого, м. Бидгощ, Польща, IHE Delft Institute, м. Делфте, Нідерланди). Під час формування цілей та програмних результатів навчання ОП не має потреби враховувати регіональний контекст, оскільки отримані здобувачами компетентності затребувані на ринку праці загалом по Україні. При аналізі освітніх компонентів програми та огляді матеріально-технічної бази підтверджено врахування сучасних тенденцій розвитку галузі гідрології, управління водними ресурсами та гідроекології шляхом вивчення Водної рамкової директиви ЄС та використання безкоштовного програмного забезпечення QGIS.

##### **4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.**

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю» другого (магістерського) рівня затверджений 21.11.2019 р. наказом МОН України № 1453. Зміст ОП сприяє досягненню програмних результатів навчання, наведених у стандарті, через вивчення дисциплін, які дозволяють набути здобувачам основних професійних компетентностей. Розбіжностей в результатах

навчання, сформульованих в ОП, з результатами навчання, наведеними у стандарті вищої освіти, немає.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.**

Сильними сторонами є чітко сформовані цілі ОП та їх узгодженість із Стратегією університету. Програмні результати навчання відображають світові тенденції розвитку галузі гідрології, управління водними ресурсами та гідроекології. Освітня програма становить собою системний і структурований алгоритм набуття професійних компетентностей. Освітні компоненти навчального плану становлять чітку, логічну взаємопов'язану систему та у своїй сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Цілі освітньої програми цілі та програмні результати навчання визначені з урахуванням вимог роботодавців, а результати анкетування здобувачів дозволяють покращити організацію навчання на ОП.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.**

Слабкі сторони відсутні. У якості рекомендації слід більшу увагу гаранту і робочій групі приділяти документуванню та оприлюдненню інформації щодо спілкування зі стейкголдерами.

### **Рівень відповідності Критерію 1.**

Рівень А

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.**

Зважаючи на наведені сильні сторони і практичну відсутність слабких, а також зважаючи на те, що освітня програма відповідає місії закладу вищої освіти, враховує думки стейкголдерів (здобувачів ВО, роботодавців), відповідає галузевому контексту, а також відповідає програмним результатам навчання затвердженого Стандарту вищої освіти за спеціальністю 103 Науки про Землю другого (магістерського) рівня, експертна група дійшла до висновку про рівень відповідності критерію 1 за рівнем А.

## **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).**

Загальна кількість кредитів ОП становить 120 кредитів (ECTS), що відповідає вимогам до освітньо-наукових програм другого (магістерського) рівня вищої освіти. Навчальне навантаження розподілене по семестрам: 1 сем. – 28 кредитів; 2 сем – 32 кредити; 3 сем – 33; 4 сем. – 27 кредитів ECTS. Дисципліни вільного вибору здобувачів вищої освіти складають 33 кредити. Обсяги у кредитах, відведені на вивчення кожної дисципліни, є достатніми для досягнення задекларованих програмних результатів навчання. Відповідно, обсяг освітньо-наукової програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня.

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.**

ОНП має чітку структуру щодо набуття професійних компетентностей, опановуючи освітні компоненти НП, які становлять логічну взаємопов'язану систему і у своїй сукупності дають

можливість досягти заявлених цілей та ПРН. Навчальний план складається з двох блоків: обов'язкові (87 кредитів) та вибіркові навчальні компоненти (33 кредити), що забезпечують програмні результати навчання за ОП. Крім того передбачено 6 кредитів, 180 годин на проходження виробничої та 8 кредитів, 240 годин на проходження асистентської практик з метою набуття умінь та практичних навичок у виконанні технологічних операцій та інженерних робіт. Блок дисциплін вільного вибору здобувача освіти забезпечує програмні результати навчання за спеціалізацією. Загальний обсяг годин за навчальним планом складає 3600 год., 120 кредитів (у т.ч. виконання магістерської роботи 210 год., 7 кредитів). Результати навчання за ОП відповідають результатам навчання, що визначені Стандартом вищої освіти. Структура, робоча програма та методичне забезпечення навчальних дисциплін розробляється відповідними кафедрами за завданням робочої групи на підставі програмних компетентностей та ПРН. Методичне забезпечення затверджується, оновлюється і оприлюднюється згідно з нормативними актами МОН та ЗВО. Загалом, аналіз відомостей про самооцінювання та додаткових документів під час виїзної частини експертизи підтвердив, що зміст ОП має чітку логічно взаємопов'язану структуру та в сукупності дозволяє досягти всіх заявлених в ОП цілей, програмних результатів навчання та компетентностей.

### **3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).**

Встановлено, що зміст освітньо-наукової програми відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності, що демонструється через відповідні освітні компоненти. У процесі детального вивчення освітньо-наукової програми було виявлено, що усі програмні результати навчання забезпечуються за рахунок обов'язкових освітніх компонент і не потребують корегування. При детальному дослідженні ОП в предметній області встановлено відсутність сумнівних освітніх компонент. Кожен освітній компонент має чітке обґрунтування академічною та професійною спільнотою. Зміст освітньо-наукової програми відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 103 Науки про Землю другого (магістерського) рівня.

### **4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.**

Здобувачі вищої освіти за даною освітньо-науковою програмою реалізують процес формування індивідуальної освітньої траєкторії на практиці. Процес вибору дисциплін має реальний характер та відповідає нормативним вимогам і регулюється Положенням про порядок реалізації студентами КНУ ім. Т. Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін, яке розміщене на офіційному веб-сайті. Гарант ОНП, декан факультету, НПП випускової кафедри систематично здійснюють контроль за своєчасністю імплементації пунктів Положення в освітній процес. Під час виїзної частини експертизи було отримано докази від здобувачів ВО про наявність процедури інформування про зміст та процедуру вибору дисциплін. При інтерв'юванні здобувачів ВО ставилися питання щодо алгоритму обрання вибіркових дисциплін. Було встановлено, що процедура вибору дисциплін є реальною, а не удаваною, що в Університеті реалізована комбінована процедура вибору дисциплін, що містить як блочний вибір дисциплін, так і вибір окремих дисциплін з переліку. Анотаційне ознайомлення з вибірковими навчальними дисциплінами забезпечується за допомогою робочих програм (силабусів) та навчально-методичного забезпечення. Здобувачі ВО чітко розуміють процес індивідуального вибору навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. У структурі навчального плану ОНП "Гідрологія" обсяг навчального навантаження, яке студент має право вибирати самостійно складає 33 кредити ЄКТС, 27,5%, що відповідає закону України «Про вищу освіту».

### **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.**

Навчальний план ОНП передбачає практичну підготовку в об'ємі 14,3 кредити (428 год.) на практичних і семінарських заняттях з циклу обов'язкових та вибіркових дисциплін; 14 кредитів, 420 год. на проходження виробничої та асистентської практик. Всі види практик забезпечені робочими програмами, виконання яких дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Про співпрацю із роботодавцями у напрямку практичної підготовки здобувачів ВО засвідчують наявність баз виробничих практик – профільних галузевих підприємств, з якими укладено угоди. За результатами опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти, а також представників роботодавців було зроблено висновок, що ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Також відзначено, що більшості практикантів пропонується працевлаштування, що є підтвердженням набуття високих професійних компетентностей. Під час

інтерв'ювання здобувачі ВО підтвердили наявність можливості самостійно обирати базу практики, засвідчили високу якість практичної підготовки на запропонованих базах практики, а представники баз практик, в свою чергу, відзначили належний рівень підготовки здобувачів та запропонували розвивати співпрацю в напрямках практичної підготовки та проведення тренінгів. Результати проходження практики оформлюються відповідними документами, які відображаються у звіті, а основні положення публічно презентуються під час захисту.

## **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.**

ОНП передбачає набуття здобувачами ВО соціальних навичок через достатній перелік освітніх компонентів, що дозволяють отримати програмні компетентності, які можна віднести до softskills, а саме: здатність до адаптації і дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, здатність працювати міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі, вміння застосовувати основи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах освіти та ін. Формуванню соціальних навичок сприяють такі освітні компоненти, як "Професійна та корпоративна етика (етика ділового спілкування)", "Виробнича практика з відривом від теоретичного навчання" та "Асистентська практика". Також набуття здобувачами ВО соціальних навичок відбувається при виконанні наукових робіт, проходженні практичної підготовки, при проведенні лекцій, практичних, лабораторних робіт та забезпечується шляхом використання методів та форм навчання, що розвивають навички роботи в команді, самоорганізації, міжособистісної комунікації, креативності і творчості, що підтверджено під час зустрічей із здобувачами ВО. Під час зустрічі з роботодавцями останні підкреслили доволі швидко адаптацію випускників даної ОП на підприємствах. Таким чином, можна зробити висновок, що загалом ОП передбачає достатній рівень забезпечення соціальних навичок під час навчання.

## **7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).**

За відсутності професійного стандарту, зміст ОП орієнтований на набуття тих компетентностей, які є основою кваліфікацій можливих професій (Класифікатор професій ДК 003:2010).

## **8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.**

Під час проведення зустрічі зі здобувачами вищої освіти встановлено, що рівень їх фактичного навантаження забезпечує досягнення програмних результатів навчання з кожної освітньої компоненти. Начальне навантаження розподілено рівномірно впродовж семестру. Оскільки викладання певних дисциплін здійснюється у корпусах, які мають різне територіальне розміщення, розклад занять розроблено таким чином, що студенти впродовж усього дня займаються в одному корпусі. Обсяг освітніх компонентів не перевищує нормативи.

## **9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.**

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою на даній ОП не здійснюється.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.**

Освітня програма становить собою системний і структурований алгоритм набуття професійних компетентностей, опановуючи освітні компоненти навчального плану, які становлять чітку, логічно взаємопов'язану систему та у своїй сукупності дають можливість досягти заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності. Програмні РН забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами.

Структура ОНП передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти. Практичну підготовку здобувачі вищої освіти проходять на базі провідних галузевих підприємств. Професійні компетентності задовольняють вимоги подальшого професійного становлення випускників. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок.

## **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.**

1. Дуже складна і тривала процедура погодження та затвердження освітніх програм у ЗВО призвела до суперечностей між термінами затвердження та введення в дію ОП та НП. Паспорт ОНП «Гідрологія» затверджено ректором 27.03.2017 р., НП – рішенням Вченої ради КНУ – 20.03.2017 р., протокол № 3. Новий опис ОНП та її нову редакцію затверджено рішенням Вченої ради КНУ (протокол № 12 від 25.06.2018 р.). Нову редакцію ОП було введено в дію 01.09.2018 р., про що зазначено у відомостях про самооцінювання, проте на самій ОНП зазначено, що введено в дію наказом ректора від 28.12.2019 р. за № 1023-32 (тут розбіжність між зазначеними датами становить 1,5 року). Проте, саме за цією освітньою програмою навчаються здобувачі ВО 2018 р набору. Потім, у 2019 р. ОП переглядалася, відбулися зміни у блоці вибіркових дисциплін, які викладаються на другому курсі. Зміни до ОНП для набору 2019/2020 н.р. затверджено НМ радою Університету 26.12.2019 р.(у відомостях про самооцінювання – 12.02.2019 р.), а введено в дію наказом ректора від 06.02.2020 р. за № 79-32. Для цієї зміненої ОНП навчальний план затверджено 11.02.2019 р. 2. ОНП містить обов'язкову дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 36 кредитів, проте вона чітко не виділена та не прописана, але є складовою частиною низки обов'язкових компонентів. 3. Рекомендовано додати таку дисципліну як «Психологія і педагогіка вищої школи» оскільки результатами навчання передбачене застосування освітніх технологій та методів викладання предметного матеріалу наук про Землю у закладах освіти (ПРН-11).

## **Рівень відповідності Критерію 2.**

Рівень В

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.**

В цілому освітня програма складена правильно і збалансовано за освітніми компонентами та розподілом кредитів між ними. Зважаючи на наведені сильні сторони та рекомендації по Критерію 2 експертна група дійшла висновку, що ОП «Гідрологія» відповідає Критерію 2 за рівнем В.

## **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:**

### **1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.**

Правила прийому є чіткими та зрозумілими, відображають загальні положення організації прийому вступників, вимоги до рівня освіти вступників, терміни прийому заяв і документів, проведення конкурсного відбору та зарахування на навчання, порядок прийому заяв та документів, організацію проведення конкурсного відбору, формування та оприлюднення рейтингового списку вступників, рекомендації для зарахування та ін. Правила прийому на навчання за ОП не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://vstup.univ.kiev.ua/pages/61>) та офіційному вебсайті Географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://geo.univ.kiev.ua/uk/abiturientam.html>).

### **2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.**

Правила прийому на навчання за ОП «Гідрологія» регламентуються загальними Правилами прийому до КНУ ім. Т. Шевченка, розробленими відповідно до законодавства України, Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України. Програма вступних випробувань та завдання щорічно формуються гарантом та робочою групою ОП «Гідрологія», затверджуються на засіданні кафедри та подаються до приймальної комісії університетудо початку вступної кампанії. Для вступу на навчання



для здобуття ступеня магістра за ОНП «Гідрологія» у 2020 році необхідно скласти єдиний вступний іспит з іноземної мови та фаховий вступний іспит. Питання фахового вступного іспиту формуються з переліку основних фахових дисциплін першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для осіб, які здобули ОКР вищої освіти за іншою спеціальністю (напрямом підготовки, який не відповідає обраній спеціальності) потрібно скласти додатковий вступний іспит за спеціальністю 103 «Науки про Землю» за ОП «Гідрологія». Вступне фахове випробування на навчання за ОП «Гідрологія» проводиться у формі письмового іспиту. Білет фахового вступного випробування містить 10 тестових завдань та 4 теоретичні питання. Правила прийому, інформація щодо єдиного вступного іспиту з іноземної мови, програма фахового випробування, програма додаткового вступного випробування, зразок білету фахового вступного випробування, критерії оцінювання результатів з фахових випробувань оприлюднено на офіційному вебсайті Географічного факультету (<http://geo.univ.kiev.ua/uk/abiturientam.html>).

**3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Щодо визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО розроблені та затверджені такі внутрішні нормативні документи: положення про організацію освітнього процесу у КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>); положення про порядок реалізації права на академічну мобільність ([http://mobility.univ.kiev.ua/?page\\_id=804&lang=uk](http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk)); положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ ([http://mobility.univ.kiev.ua/?page\\_id=798&lang=uk](http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk)); додаток до правил прийому, який регулює порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти у КНУ (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>), які є чіткими і зрозумілими. Визнання результатів навчання у межах академічної співпраці із закладами вищої освіти (науковими установами) здійснюється із застосуванням системи ЄКТС або системи оцінювання навчальних досягнень студентів, що прийнята у країні закладу-партнера, якщо в ній не застосовується ЄКТС. Академічна мобільність заданою освітньо-науковою програмою на даний момент відсутня, тому випадків визнання таких результатів не було.

**4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Положення щодо регулювання питань визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в КНУ, не розроблено. Частково питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також надання їм академічної відпустки. Під час зустрічей з академічним персоналом, адміністративним персоналом та керівництвом було визначено готовність закладу до удосконалення, у тому числі в питанні можливості визнання в КНУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. За ОП «Гідрологія» практики перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не було.

**Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.**

Сильними сторонами ОП «Гідрологія» у контексті Критерію 3 є: чіткість і зрозумілість Правил прийому на навчання в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка; під час організації і прийомі на навчання здобувачів вищої освіти за ОП «Гідрологія» дотримуються Правила прийому КНУ та інші вимоги законодавчих актів; КНУ розроблені та затверджені нормативні документи, в яких визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.**

Процедуру визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, потрібно прописати чітко та зрозуміло в окремому Положенні. Наразі це питання регулюється частково (Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у

зкладах вищої освіти, а також надання їм академічної відпустки) і вимагає індивідуального підходу до кожного випадку. Необхідно вдосконалити процедуру вступного фахового випробування, а саме вдосконалити структуру білету, оскільки під час перевірки буде впливати людський фактор. Доцільніше відмовитись від теоретичних питань і білет формувати тільки з тестових завдань різного рівня складності і повністю перейти на машинну перевірку.

### **Рівень відповідності Критерію 3.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.**

ОП «Гідрологія» у контексті Критерію 3 відповідає вимогам. Правила прийому на навчання в КНУ за ОП «Гідрологія» є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, своєчасно оприлюднюються на офіційному вебсайті КНУ та офіційному вебсайті Географічного факультету КНУ. Наявні всі посилання на вебресурси. Процес організації і проведення прийому на навчання здобувачів вищої освіти здійснюється на належному рівні з урахуванням вимог законодавства. Вимоги та процедури прийому на навчання за ОП формально визначені, вони є прозорими для всіх вступників. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності є чіткими і зрозумілими. Потребують доопрацювання нормативні документи щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та процедура і білети вступного фахового випробування. Виявлені недоліки не є суттєвими. Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, експертна група дійшла висновку, що ОП «Гідрологія» за спеціальністю 103 «Науки про Землю» відповідає рівню В за критерієм 3.

### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:**

#### **1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.**

Організація навчання і викладання регламентується чинними нормативно-правовими документами та системою внутрішніх положень КНУ. Основними видами навчання є лекції, практичні та семінарські заняття, консультації, самостійна робота, практики, з використанням різних методик викладання. Здобувачі ВО мають право на індивідуальний графік та реалізують можливість вибору дисциплін варіативної складової ОНП. Академічна свобода також реалізується під час вибору тем кваліфікаційних робіт, написання публікацій, виконання практичних робіт. За необхідності та ініціативи здобувачів ВО здійснюється корегування змісту дисципліни, яка викладається. Здобувачі ВО вільно висловлюють свою думку в навчальний та позанавчальний час шляхом дискусій та обговорень, що неодноразово підтверджено (з використанням методу перехресних запитань) у ході зустрічей із здобувачами освіти, випускниками ОП, НПП та гарантом. Здобувачі освіти на зустрічі визначили, що освітній процес відповідає їх інтересам та потребам, вони є активними учасниками у процесі навчання та викладання. Викладачі з метою врахування думки здобувачів щодо форм і методів навчання, проводять періодичні усні опитування здобувачів. Крім того, гарантом ОП були надані матеріали анонімного анкетування здобувачів вищої освіти стосовно рівня задоволеності методами навчання і викладання. Під час бесіди здобувачі освіти позитивно оцінили навчання за ОП «Гідрологія». Відтак, форми та методи навчання в межах ОП загалом відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

#### **2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).**

Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було підтверджено, що інформацію щодо цілей та очікуваних результатів навчання, а також критерії оцінювання, повідомляють здобувачам викладачі на першому занятті з кожної дисципліни. Робочі програми з усіх дисциплін, як нормативної, так і варіативної складової, розміщені на офіційному вебсайті Географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://geo.univ.kiev.ua/uk/kafedri/gidrologiji-ta-gidroekologiji/navchannya.html>). На підставі аналізу структури робочих програм, можна зробити висновок про застосування компетентного підходу щодо представлення інформації про зміст дисципліни, оскільки чітко ідентифіковано в розрізі тем мету, завдання, предмет навчальної дисципліни та ін. Здобувачі вищої освіти мають повний доступ до: розкладу занять

(<http://geo.univ.kiev.ua/uk/rozklad-zanyat/semestrovij.html>) і графіку консультацій викладачів (<http://geo.univ.kiev.ua/uk/kafedri/gidrologiji-ta-gidroeologiji/studentam.html>), а також цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонент у формі робочих програм та бесід з викладачем на першому занятті з навчальної дисципліни. Така інформація оприлюднюється до початку навчання за ОП. ОП розміщена на офіційному вебсайті Географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://geo.univ.kiev.ua/uk/opis-osvitnikh-program.html>) і містить необхідну інформацію про компоненти та результати навчання.

### **3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.**

На випусковій кафедрі проводиться належна робота щодо розвитку наукової діяльності. НДР кафедри гідрології та гідроекології відповідає профілю ОП. Під час виїзної експертизи була підтверджена інформація, що магістри ОП «Гідрологія» залучені до реалізації досліджень у даній науковій тематиці. Зокрема, наявність в освітньому процесі виробничої та асистентської практик дають можливість поєднати навчання та дослідження з метою здобуття нових знань і вмінь, які студенти використовують при підготовці кваліфікаційних робіт, написанні наукових студентських робіт та представленні їх на всеукраїнські конкурси, участі студентів у науково-практичних конференціях, семінарах, інших заходах. На географічному факультеті КНУ проводяться конференції студентів, аспірантів та молодих вчених: Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих науковців «Шевченківська весна», Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Молоді науковці - географічній науці», в яких активну участь приймають студенти ОП «Гідрологія». Активну участь прийняли студенти у конференції, присвяченій 70-річчю створення кафедри гідрології та гідроекології (публікації: Сокольчук К.І., Сурай К.С., Бесараб Ю.С. та ін.). Здобувачі ВО залучаються до роботи над науковими напрямками Науково-дослідного сектору гідроекології і гідрохімії. Під час знайомства з матеріально-технічною базою та лабораторним фондом географічного факультету КНУ було підтверджено можливість поєднання навчання і досліджень на практиці.

### **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.**

Моніторинг робочих програм навчальних дисциплін регламентується Положенням про систему забезпечення якості освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>). Викладачі кафедри гідрології та гідроекології КНУ щорічно оновлюють комплекси дисциплін на основі бібліотечних та інтернет-ресурсів, участі у наукових та науково-практичних конференціях, ознайомленням із сучасними практиками під час проходження курсів із підвищення кваліфікації у наукових установах та за кордоном, а також опитування здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компонента. На кафедрі проводиться системна робота з оновлення змісту освітніх компонентів на основі сучасних наукових досягнень та розвитку технологій, зміни законодавчої бази у сфері водних ресурсів. Здійснюється системний аналіз публікацій, які висвітлюють відповідні проблеми і доповідаються на засіданнях кафедри під час затвердження оновлених робочих програм (експертна група ознайомилась з протоколами засідань кафедри у яких відображено обговорення та запропоновані зміни до робочих програм). Зокрема навчальна дисципліна «Глобальні зміни клімату та їх вплив на гідросферу» була оновлена відповідно до світових підходів до оцінки сучасних кліматичних змін, доповідей міжнародної групи експертів по змінам клімату, результатів наукових досліджень закордонних та українських вчених з даної проблематики.

### **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.**

Питання академічної мобільності у КНУ ім. Т. Шевченка регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ. Всі категорії учасників освітнього процесу мають доступ до міжнародних програм (Еразмус+, програм DAAD, IREX, UGRAD, стипендіальної програми ім. Фулбрайта). У відділі академічної мобільності студенти та науково-педагогічні працівники можуть отримати консультативну та координаційну допомогу. НПП та здобувачі ВО широко використовують міжнародні інформаційні ресурси та бази даних, які знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет. Під час проведення зустрічей з академічним персоналом, було встановлено, що навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані із визначеною політикою ЗВО щодо інтернаціоналізації вищої освіти, а сам зміст освіти демонструє втілення сучасних досягнень світової науки та зарубіжного досвіду в освітньому процесі за ОП «Гідрологія». Джерелом оновлення освітньої програми є НДР та закордонне стажування. Зокрема, експерти мали змогу пересвідчитися у

наявності договорів про міжнародну співпрацю, проходженні закордонного стажування НПП, а саме: стажування Гребіня В.В. у Тираспільському державному університеті (м. Кишинів, Молдова), Ободовського О.Г. в Університеті Казимира Великого (м. Бидгощ, Польща), участь Гребіня В.В. в якості міжнародного експерта у проектах ОБСЄ, ГЕФ та ЄК ООН «Зміна клімату та безпека в басейні р. Дністер», «Водна ініціатива Європейського Союзу плюс (EUWI+)» та у програмі імплементації Водної рамкової директиви ЄС в Україні (наявні сертифікати).

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

##### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.**

Сильними сторонами ОП «Гідрологія» у контексті Критерію 4 є: форми і методи навчання, що базуються на врахуванні студоцентрованого підходу і принципів академічної свободи; своєчасне інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес та доступність до інформації щодо освітнього процесу; раціональне поєднання навчання і наукових досліджень; інтернаціоналізація навчального процесу; постійне удосконалення організації навчального процесу (застосування нових підходів до викладання дисциплін, оновлення навчально-методичного забезпечення дисциплін та ін.); під час освітнього процесу для набуття практичних навичок використовуються бази профільних підприємств та організацій, в тому числі і лабораторії; міжнародна діяльність в КНУ організована на належному рівні; на кафедрі розвинені міжнародні зв'язки, підтверджені угодами.

##### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.**

Рекомендації: збільшити кількість НПП кафедри, які прийматимуть участь міжнародній діяльності (науково-дослідна робота із закордонними партнерами або закордонне стажування); залучити закордонних лекторів; використовувати в навчальному процесі онлайн-семінари (вебінари) із закордонними науковцями та практиками; розширити анкети зворотного зв'язку зі здобувачами вищої освіти (включити до анкети ряд запитань стосовно форм та методів навчання і викладання).

##### **Рівень відповідності Критерію 4.**

Рівень В

##### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.**

ОП «Гідрологія» у контексті Критерію 4 загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які є несуттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти. Форми та методи викладання та навчання оптимально сприяють досягненню передбачених цілей і запланованих результатів навчання та базуються на врахуванні студоцентрованого підходу. Методи викладання та навчання (зокрема, наявність практик) передбачають обґрунтоване поєднання навчальних занять і часу для самостійної роботи, а також здійснення наукової діяльності. Експертна група дійшла висновку, що ОП «Гідрологія» відповідає рівню В за критерієм 4.

#### **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність:**

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.**

Всі ключові аспекти, пов'язані з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання здобувачів, обґрунтовані в Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz\\_org\\_osv\\_proc-2018.pdf](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf)). Форми контрольних заходів, критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими та визначені в ОП «Гідрологія» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня. Форми оцінювання результатів навчання здобувачів містяться в кожній робочій навчальній програмі. Всі робочі програми за кожним освітнім компонентом ОП «Гідрологія» містять схеми формування оцінки, які включають процедуру накопичення балів упродовж семестру (<http://geo.univ.kiev.ua/uk/kafedri/gidrologiji-ta>

gidroekologii/navchannya.html). Чіткість і зрозумілість форм і термінів оцінювання результатів навчання здобувачів досягається завдяки завчасному інформуванню (на початку семестру). У ході проведених зустрічей здобувачі вищої освіти підтвердили, що критерії оцінювання є для них чіткими і зрозумілими та доводяться до них на першій парі з дисципліни. Кожен викладач конкретно із усіма вимогами і процедурами повідомляє про форми контрольних заходів, обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий контроль, терміни та форми проведення поточного контролю, терміни виконання індивідуальних завдань, а також критерії оцінювання.

## **2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).**

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю» для другого (магістерського) рівня вищої освіти затверджений 21.11.2019 року. В стандарті передбачено атестацію у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота повинна перевірятися на наявність плагіату та має бути розміщена на офіційному сайті ЗВО або у репозитарії ЗВО. Формою атестації здобувачів вищої освіти за ОП «Гідрологія» є публічний захист кваліфікаційної роботи магістра. На основі вивчених матеріалів (теми магістерських кваліфікаційних робіт) та у ході зустрічей зі здобувачами вищої освіти було встановлено що кваліфікаційна робота передбачає самостійну дослідницьку діяльність, містить аналіз літературних джерел із заявленої теми і результати самостійної творчої роботи студента з матеріалом, що отриманий і опрацьований ним особисто. ОП «Гідрологія» передбачає додаткову форму атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у вигляді кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 103 «Науки про Землю (Гідрологія)» з метою підвищення якості професійної підготовки (програма кваліфікаційного іспиту <http://geo.univ.kiev.ua/uk/kafedri/gidrologiji-ta-gidroekologii/navchannya.html>).

## **3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Правила, форми та порядок контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОНП визначаються Положенням «Про організацію освітнього процесу у КНУ ім. Т. Шевченка», Положенням про порядок оцінювання знань студентів університету, Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ ім. Т. Шевченка, Етичним кодексом університетської спільноти, Антикорупційною програмою КНУ ім. Т. Шевченка, які розміщені на офіційному вебсайті ЗВО і є у вільному доступі. Проведення контрольних заходів чітко орієнтовані на основні засади політики оцінювання КНУ ім. Т. Шевченка, які прописано в Положенні «Про організацію освітнього процесу у КНУ ім. Т. Шевченка», що забезпечує об'єктивність екзаменаторів. Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів чітко зазначені в Антикорупційній програмі КНУ ім. Т. Шевченка. На сторінці університету «Запобігання та протидія корупції» міститься інформація щодо основних документів та дій стосовно запобігання корупції та врегулювання конфлікту інтересів. Процедуру розгляду порушень етичних принципів та норм забезпечує керівник відповідного підрозділу ЗВО, до штатного складу якого належить звинувачена в порушенні особа чи група осіб. У випадку грубого порушення етичних принципів чи норм, зафіксованих у Кодексі, керівник відповідного підрозділу уповноважений ініціювати розгляд справи на Комісії з етики. Під час інтерв'ювання зазначена інформація знайшла своє підтвердження у словах здобувачів вищої освіти і гаранта ОНП.

## **4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.**

Питанням дотримання академічної доброчесності в КНУ ім.Т.Шевченка приділяється належна увага. Вченою радою КНУ ухвалено Етичний кодекс університетської спільноти та Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка. Процедура перевірки академічних і наукових робіт на плагіат в КНУ ім. Т. Шевченка чітко не прописана. На ОП «Гідрологія» не визначена процедура перевірки кваліфікаційних робіт на наявність плагіату, а також розміщення їх у репозитарії ЗВО. Проводилась перевірка кваліфікаційних робіт на наявність плагіату керівниками магістерських кваліфікаційних робіт програмою AdvengoPlagiatus. Результати перевірки доповідаються керівником роботи під час її попереднього захисту на засіданні кафедри – протоколи засідань кафедри відображають цей процес. Планується,

починаючи з 2020 р. у зв'язку із затвердженням стандарту вищої освіти, перевіряти кваліфікаційні роботи на наявність плагіату згідно з процедурою, визначеною системою забезпечення якості освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти за ОНП «Гідрологія» та представниками студентського самоврядування підтверджено популяризацію академічної доброчесності під час поточних занять викладачами та обізнаність щодо Етичного кодексу академічної спільноти КНУ ім.Т.Шевченка.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.**

Етичний кодекс університетської спільноти, ухвалений на конференції трудового колективу (протокол №2 від 27.12.2017р.) і який є у відкритому доступі (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>) та чітко розроблена процедура роботи Комісії з етики (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1073>).

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.**

Слабкі сторони: Процедура перевірки академічних і наукових робіт на плагіат в КНУ ім.Т.Шевченка чітко не прописана. Рекомендації: Розробити і затвердити Положення про обов'язкову перевірку кваліфікаційних і наукових робіт на наявність академічного плагіату.

### **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.**

Освітньо-наукова програма у контексті Критерію 5 відповідає вимогам, принципові недоліки відсутні. Критерії оцінювання знань студентів є чіткими, зрозумілими, перебувають у відкритому доступі та дозволяють з'ясувати рівень засвоєння запланованих результатів навчання. У КНУ ім.Т. Шевченка застосовуються різні методи та форми оцінювання для перевірки запланованих результатів навчання. Студенти своєчасно (на початку вивчення дисципліни) інформуються про особливості та вимоги оцінювання. Графік підсумкового оцінювання освітніх компонент наявний у відкритому доступі (в т.ч. у робочих робочих програмах) та своєчасно доводиться до студентів. В Університеті встановлені чіткі правила для повторного перескладання заліків і іспитів (у випадку необхідності). Існує система зворотного зв'язку зі студентами щодо процедур оцінювання, постійно імплементуються відповідні процедури, спрямовані на запобігання плагіату та проявів неетичної поведінки в академічній сфері. Прописані вище сильні та слабкі сторони при аналізі діяльності ЗВО за критерієм 5 дозволили експертній групі зробити висновок про відповідність ОНП «Гідрологія» (магістерський рівень) рівню В за критерієм 5.

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

### **1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Освітній процес за ОНП програмою забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні працівники кафедри гідрології та гідроекології КНУ ім.Т.Шевченка. Гарантом ОНП є д.геогр.н., проф. Гребінь В.В., досвід та академічна кваліфікація якого дозволяють фахово викладати відповідні навчальні дисципліни та ефективно здійснювати координацію освітньої діяльності за даною ОНП. Склад групи забезпечення спеціальності та НПП, які реалізують освітній процес, дозволяють на належному рівні здійснювати підготовку здобувачів вищої освіти. Ця інформація знайшла своє підтвердження в процесі аналізу експертною групою базової освіти, стажу роботи, наукового ступеня, вченого звання науково-педагогічних працівників. НПП кафедри активно займаються науковою роботою, здійснюють співпрацю в рамках виконання спільних наукових досліджень з відділами гідрологічних досліджень та системних гідрометеорологічних досліджень Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС України та НАН України, приймають участь у міжнародних дослідницьких проектах. Зокрема,

завідувач кафедри, проф. Гребінь В.В. – у виконанні міжнародних проектів: ГЕФ/ПРООН/ОБСЄ/ЄЕК ООН; проф. Ободовський О.Г. співпрацює з інститутом географії університету Казимира Великого (м. Бидгощ, Польща). В рамках цього співробітництва реалізований міжнародний проект FLUMEN (2014-2018 рр.) (грант № 318969. 7 Рамкова Програма ЄС, фонд Марії Кюрі).

## **2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.**

Процедура конкурсного відбору викладачів є прозорою і регламентовано Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=184>). Процедура конкурсного відбору включає наступні етапи: видача наказу ректором університету про оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад (<http://senate.univ.kiev.ua/?cat=9>); визначення необхідного рівня професіоналізму викладачів ОП шляхом проведення відкритої пари в присутності науково-педагогічних працівників кафедри та студентського самоврядування; встановлення кваліфікаційної відповідності (посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають науковий ступінь, ступінь магістра або вчене звання); врахування особистих результатів викладача за рейтингом викладацької діяльності; опитування здобувачів вищої освіти. Після прийняття кафедрою рішення щодо рекомендації претендентів на посаду питання виноситься на розгляд вченої ради факультету, а згодом на розгляд Вченої ради Університету. З претендентом, обраним рішенням вченої ради Університету, укладається контракт та ректором видається наказ про зарахування на посаду. Окрім того, в КНУ ім.Т.Шевченка щорічно проводиться Рейтинг публікаційної активності співробітників Університету.

## **3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.**

Під час зустрічі з роботодавцями підтверджена інформація, що роботодавці систематично долучаються до оновлення та перегляду освітньої програми, надають рекомендації, які обов'язково беруться до уваги. Найвні рецензії роботодавців на ОНП «Гідрологія»: центрального апарату Держводагенства України водних ресурсів України; басейнових управлінь водних ресурсів Держводагенства України (в регіонах); Українського гідрометеоцентру ДСНС, Центральною геофізичною обсерваторією, Інститутом водних проблем і меліорації НААН України. Зазначені організації виступають базами практик для ОНП «Гідрологія». З метою оцінювання якості підготовки здобувачів вищої освіти представники роботодавців виступають головами екзаменаційних комісій та рецензентами магістерських робіт.

## **4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.**

Під час інтерв'ювання стейкхолдерів була підтверджена інформація, яка зазначена у самозвіті щодо залучення роботодавців та професіоналів-практиків до аудиторних занять. У 2019-2020 н.р. було проведено декілька науково-практичних семінарів, а саме: «Розгляд змісту та стану впровадження в Україні Директиви 2007/60/ЄС про оцінку управління ризиками, пов'язаними з повеннями» (в рамках ОК5. «Небезпечні гідрологічні явища»), виступав к.геогр.н. Костянтин Данько, завідувач лабораторії оцінки та управління ризиками затоплень Українського гідрометеорологічного інституту; «Впровадження в Україні світового досвіду з управління водними ресурсами, міжнародного гідроекологічного співробітництва» (в рамках ОК6. «Оцінка екологічного стану водних об'єктів») виступав к.геогр.н. експерт міжнародної комісії із захисту річки Дунай, директор консалтингової компанії Олексій Ярошевич. Звіти про зустрічі з роботодавцями, спільні семінари та конференції висвітлюються на сторінці кафедри у ФБ та на сайті географічного факультету КНУ.

## **5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.**

У КНУ сприяння професійному розвитку НПП є пріоритетним напрямком розвитку університету (Положення про систему забезпечення якості освіти та освітньому процесі в КНУ, яка коригується відповідно до Постанови КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (від 21.08.2019 р. №800). Процедура направлення та зарахування результатів підвищення кваліфікації здійснюється як через прямі контакти з роботодавцями та університетами-партнерами, так і через відповідні структури Інституту післядипломної освіти КНУ. Документ, що регламентує систему професійного розвитку викладача <http://www.ipe.knu.ua/> Гарант ОП «Гідрологія» проф. Гребінь В.В. проходив стажування у Тираспольському державному

університеті (м. Кишинів, Молдова), член проектної групи проф. Ободовський О.Г. - в Університеті Казимира Великого (м. Бидгощ, Польща). Гарант ОП є міжнародним експертом у проектах ОБСЄ, ГЕФ та ЄК ООН та бере участь у програмі імплементації Водної рамкової директиви ЄС в Україні. Викладачі кафедри проходили стажування у профільних установах (проф. Хільчевський В.К. та доц. Лук'янець О.І. - Український гідрометеорологічний інститут ДСНС та НАН України). В КНУ діє практика рейтингування публікаційної активності НПП, що знайшло своє фактичне підтвердження під час ознайомлення з сайтом університету. Університет надає можливості професійного розвитку викладачів через програму «Горизонт 2020» та Науковий парк Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

## **6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.**

КНУ розроблено систему заохочення НПП за досягнення в освітньо-науковій діяльності як матеріального, так і нематеріального характеру. До матеріальних форм заохочення належать преміювання та стипендії молодим вченим. До основних форм нематеріального заохочення, стимулювання та мотивації НПП варто віднести сприяння їх науково-педагогічному кар'єрному зростанню (вступ до докторантури, публікація їх результатів у вітчизняних та зарубіжних фахових виданнях, здобуття наукових ступенів та вчених звань, участь у наукових заходах за кордоном, проведення фахових наукових заходів на базі КНУ, науково-педагогічне стажування як в Україні так і за кордоном. Сприяння у виданні монографій, навчальних підручників і посібників, методичних рекомендацій. Механізми нематеріального заохочення НПП передбачають також їх відзначення державними нагородами, грамотами та подяками центральних і місцевих органів виконавчої влади, адміністрації університету. У 2019 р. професор В.К. Хільчевський отримав відзнаку Вченої ради КНУ імені Тараса Шевченка; професор О.Г. Ободовський на честь 185-річчя заснування університету нагороджений нагрудним знаком МОН України «За наукові та освітні досягнення». Під час зустрічей з науково-педагогічними працівниками та сервісними службами з'ясовано підтвердження наданої в звіті самооцінювання інформації щодо системи преміювання, проте в університеті є певні обмеження фінансових ресурсів.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.**

Сильні сторони: якісний склад науково-педагогічних працівників, залучених до реалізації освітньо-професійної програми; залучення до реалізації освітнього процесу роботодавців; участь у міжнародних дослідницьких проектах.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.**

Розроблена в КНУ система заохочення НПП за досягнення в освітньо-науковій діяльності орієнтована переважно на їхню публікаційну активність, і в меншій мірі враховує методичні розробки та інші види профактивностей. Рекомендації: посилити залучення до проведення аудиторних занять з освітньо-наукової програми професіоналів-практиків та стейкхолдерів (роботодавців).

#### **Рівень відповідності Критерію 6.**

Рівень В

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.**

Освітньо-наукова програма у контексті Критерію 6 відповідає вимогам, але мають місце несуттєві недоліки, які не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти. Склад, наукова спрямованість і кваліфікація науково-педагогічних працівників достатні для успішної реалізації освітньо-наукової програми «Гідрологія». КНУ забезпечує умови для професійного розвитку та постійного підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.



## **Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:**

### **1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Експертами було виявлено, що в цілому фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення є достатніми для реалізації цілей ОП програми та програмних результатів навчання. Кафедра гідрології та гідроекології, де здійснюється підготовка здобувачів освіти за ОП, співпрацює з науково-дослідним сектором гідрології і гідрохімії, матеріально-технічні ресурси якого залучено до організації навчального процесу (проведення практичних та семінарських занять, захисту звітів з практик). Під час навчання студенти використовують наступне обладнання: 5 комп'ютерів, мультимедійний проектор - NECNP216G, ноутбук ASUSx541U, магнітні дошки. Матеріали архіву науково-дослідного сектору (щорічні та багаторічні дані про режим та ресурси поверхневих вод суші) широко використовуються студентами при виконанні практичних робіт з низки дисциплін; при написанні магістерських робіт. Для опанування освітніх компонентів використовується програмне забезпечення, наявне у вільному доступі, зокрема QGIS. Студентам доступні всі ресурси бібліотеки КНУ. У розпорядженні здобувачів (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>) методичні матеріали (розроблені робочою групою ОП розміщені на сайті факультету <http://geo.univ.kiev.ua/uk/studentam/navchalni-materiali.html>, <http://geo.univ.kiev.ua/uk/kafedri/gidrologiji-ta-gidroeologii/studentam.html>, періодичні видання як українською, так і іноземними мовами. Надана інформація була підтверджена під час спілкування з здобувачами вищої освіти.

### **2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.**

Доступ здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників до інфраструктури університету та інформаційних ресурсів в межах освітньо-професійної програми в навчальний та позанавчальний час здійснюється безоплатно. На території університету наявні зони вільного доступу до мережі Wi-Fi. Здобувачі вищої освіти мають можливість безоплатно користуватися інфраструктурою та інформаційними ресурсами Університету, географічного факультету та кафедри гідрології та гідроекології, навчально-науковими, спортивними, оздоровчими базами університету. КНУ забезпечує участь студентів у науково-дослідній діяльності, конференціях, олімпіадах, конкурсах; надає можливість приймати участь у громадському та студентському самоврядуванні, отримувати матеріальну допомогу. Задля виявлення і врахування потреб студентів в Університеті періодично проводяться соціологічні опитування, результати яких оприлюднюються ([http://unidos.univ.kiev.ua/?q=zvity\\_pro\\_doslidzhennya](http://unidos.univ.kiev.ua/?q=zvity_pro_doslidzhennya)). У ході інтерв'ю із здобувачами вищої освіти, а також з науково-педагогічними працівниками, було виявлено, що випадків обмеження до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів не було.

### **3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.**

Освітнє середовище КНУ є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси. Безпечність освітнього середовища забезпечується дотриманням чинних правил, вимог та інструкцій: Правила внутрішнього розпорядку КНУ (<http://www.prof.univ.kiev.ua/prof/2011-06-14-16-17-19/2011-06-24-09-01-42/634-2015-03-02-18-09-54.html>), правила внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках Київського національного університету ім. Т. Шевченка (<https://studmisto.knu.ua/management/documents/regulationdocuments/257-pravyla-vnutrishnoho-rozporiadku>.); Інформацію про студмістечко розміщено на сайті ([studmisto.knu.ua/documents/regulationdocuments/257-pravyla-vnutrishnoho-rozporiadku](http://studmisto.knu.ua/documents/regulationdocuments/257-pravyla-vnutrishnoho-rozporiadku)). Згідно Статуту КНУ гарантуються належні умови праці та навчання згідно з вимогами законодавства про охорону праці <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>. Наявні приміщення та аудиторії відповідають санітарно-технічним нормам і правилам, державним будівельним нормам України. Проводяться кураторські години щодо важливості дотримання здорового способу життя. Перед проведенням лабораторних занять та польових практик обов'язково проводиться інструктаж з безпеки проведення лабораторних робіт та перебування на практиці в польових умовах.

### **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.**

Комунікація викладачів із здобувачами ОП здійснюється безпосередньо під час занять та вільний від навчання час; консультативна підтримка – через проведення своєчасних і запланованих консультацій

з індивідуальної та самостійної роботи, з виконання магістерських робіт. Комунікація також відбувається через широке застосування інтерактивних технологій, зокрема через соціальну мережу Facebook, через систему електронної пошти тощо. У кожній групі є куратор, який здійснює первинну організаційну, соціальну підтримку здобувачів з усього кола питань навчання в університеті, допомагає та інформує їх. У ЗВО існує практика призначення студентських кураторів з числа старшокурсників. Також забезпеченню інформаційної, правової, психологічної, фінансової, юридичної та іншої допомоги студентам (спільно з відповідними службами Університету) сприяє Студентський парламент. Студпарламент географічного має розгалужену мережу інформсайтів у соціальних мережах. Працює університетська клініка з відділенням психології, де всі бажаючі мають змогу отримати безоплатну допомогу. Для підтримки здобувачів ВО в університеті створено Сектор працевлаштування, який надає допомогу у працевлаштуванні та проходженні практик і стажувань. При інтерв'ю з представниками самоврядування, та безпосередньо зі здобувачами ВО встановлено, що у ЗВО сформований сприятливий морально-психологічний клімат, випадків цькування та дискримінації не було, здобувачі задоволені рівнем надання освітньої, організаційної, інформативної, консультативної та соціальної підтримки.

## **5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.**

В університеті створено умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. У Статуті КНУ <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf> зафіксовано про спеціальний навчально-реабілітаційний супровід і вільний доступ до інфраструктури Університету, відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я. Положення про організацію освітнього процесу ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz\\_org\\_osv\\_proc-2018.pdf](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf)) П.12.3.8. Університет забезпечує учасникам освітнього процесу (у т. ч. іноземним громадянам і здобувачам освіти з особливими потребами) безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, наукометричних баз даних, надання їм фахової консультаційної підтримки, тощо, а також належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків, надає підтримку випускникам у працевлаштуванні. В Університеті, та на географічному факультеті зокрема, створене безбар'єрне доступне середовище для осіб з обмеженими руховими можливостями (пандус на 1 поверсі, ліфти). Серед здобувачів ступеня магістра за ОП «Гідрологія» не було і на сьогодні немає осіб з особливими освітніми потребами.

## **6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.**

Процедура врегулювання зазначених конфліктних ситуацій також прописана в Етичному кодексі університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-theuniversity-community.pdf>) і університет дотримується його положень. Важливими органами при вирішенні конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, є також Студентська рада та профспілкова організація студентів і аспірантів КНУ. Ці органи у взаємодії з юридичним відділом університету надають консультативно-правову допомогу здобувачам вищої освіти, які звернулися з проханням про вирішення конфліктної ситуації. З метою запобігання та протидії корупції у діяльності КНУ, керуючись частиною 3 статті 62 Закону України «Про запобігання корупції», Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки», в університеті розроблено та затверджено «Антикорупційну програму» [http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antukorupsiyna\\_prohrama.pdf](http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antukorupsiyna_prohrama.pdf). Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням підтверджено обізнаність щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.**

Позитивні практики: - призначення кураторів з числа старшокурсників для соціальної підтримки першокурсників; використання на ОП програмного забезпечення, наявного у вільному доступі.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.**

Повільні темпи оновлення матеріально-технічної бази.

## **Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень А

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.**

Освітньо-наукова програма у контексті Критерію 7 відповідає вимогам. Освітнє середовище, матеріально-технічні ресурси забезпечують безпечні для життя умови, саморозвиток вільної і активної особистості здобувача вищої освіти, реалізацію його творчого потенціалу. Є алгоритми та механізми допомоги людям з особливими потребами. Окрім іншого існують механізми протидії корупції, дискримінації та сексуальним домаганням. Інфраструктура, обладнання, наукове, навчально-методичне забезпечення за кількістю та якістю є достатнім для досягнення передбачених результатів навчання. КНУ надає доступ до всіх необхідних навчальних та інформаційних ресурсів.

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

### **1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.**

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП прописані у низці документів, що розробив КНУ. Періодичність перегляду ОП не є регламентованою. Періодичність обумовлюється різними чинниками, зокрема останній перегляд відбувся у грудні 2019 р. Він обумовлений затвердженням МОН України Стандарту вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю», наказ № 1453 від 21.11.2019 р., що і було введено у дію даної ОП на 2019/2020 рік.

### **2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

Отримання зворотного зв'язку від студентів у межах ОП «Гідрологія» відбувається шляхом проведення періодичних студентських опитувань, які впливають на зміст та організацію навчання. Здобувачі вищої освіти щорічно заповнюють анонімні анкети щодо задоволеності освітньою програмою, які зберігаються та беруться до уваги під час переглядів ОП. Також, здобувачів ВО залучають до круглих столів, конференцій, де приділяється увага думкам та ідеям кожного здобувача щодо ОП Гідрологія. Одним із результатів таких обговорень є внесення змін до ОП у 2019 році пов'язаних із бажанням здобувачів вищої освіти отримати нові знання щодо європейських директив, що стосуються водного сектору та впроваджуються наразі в Україні в рамках виконання угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

### **3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.**

Гарант ОП та ННП постійно підтримують контакт з роботодавцями на кшталт партнерства та практичного досвіду роботодавців. В усній формі, під час обговорення на конференціях, зустрічах, семінарах роботодавці дають рекомендації щодо удосконалення ОП і цьому приділяється увага.

### **4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.**

Інтерв'ю із роботодавцями показало, що вони є випускниками університету. Випускники підтримують ініціативи університету, проводять зустрічі зі студентами, беруть участь в організації проходження

практичної підготовки здобувачів вищої освіти. На кафедрі є документальний моніторинг працевлаштування випускників за останні 5 років. Приблизно 60 % випускників працюють за фахом.

**5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.**

Відповідні процедури передбачені у Положенні про систему забезпечення якості вищої освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, що введено в дію наказом ректора №603-32 від 08 липня 2019 року. Таким чином, гарантом та робочою групою ОП Гідрологія, була встановлена необхідність коригування ОНП відповідно до змін, які відбуваються у світі. Це стосувалося європейських стандартів водного законодавства - водних об'єктів України, які є транскордонними. Тому була поглиблена екологічна та управлінська складова підготовки магістрів гідрології.

**6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

Попередніх акредитаційних експертиз за цією ОП не проводилось, але при формуванні програми гарант та академічний персонал брали до уваги підсумки акредитаційної експертизи спеціальності 8.04010503 «Гідрологія» напряму 040105 «Гідрометеорологія» (2012 р.).

**7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.**

Згідно з інформацією, наданою адміністративним та науково-педагогічним персоналом, в КНУ наявний структурний підрозділ університету, який відповідає за постійний розвиток ОП та освітньої діяльності – Сектор моніторингу якості освіти, який надає методичну допомогу, проводить моніторинг якості та розробляє пропозиції щодо вдосконалення процедур та заходів із забезпечення якості освіти, здійснює збір та аналіз інформації щодо контингенту здобувачів освіти. Також заклад керується Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, де зазначено політику і процедури забезпечення якості. Усі стейкхолдери ОП зацікавлені у підвищенні культури якості і відкриті до діалогу щодо обговорення її розвитку для досягнення спільної мети.

**Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.**

У процесах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти беруть участь усі учасники освітнього процесу, роботодавці та академічна спільнота. Чинною документацією ЗВО регламентує забезпечення якості освітніх програм. При спілкуванні зі стейкхолдерами (студентами, роботодавцями) встановлено, що вони впливають на освітній процес, а їх побажання враховані та реалізовані при перегляді ОП.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.**

Роботодавці залучені до складання та перегляду ОП, але тільки в усній формі, рекомендуємо передбачити документальну форму представлення пропозицій роботодавців. В університеті відбувається т. зв. адміністративний розподіл бюджетних місць між різними освітніми програмами другого рівня у межах спеціальності 103 Науки про Землю, що у певній мірі може впливати на вибір абітурієнтами тих чи інших ОП. Для більш об'єктивного оцінювання абітурієнтів також рекомендовано розробити пакет тестових завдань в системі Moodle (або іншій платформі) задля уникнення впливу людського фактору на перебіг вступного випробування. Також рекомендуємо зробити процедуру перегляду ОП регламентованою та, зважаючи на часті зміни вимог ринку праці для фахівців цієї ОП, вносити необхідні коригування чи доповнення до освітньої програми не рідше одного разу на рік.

## **Рівень відповідності Критерію 8.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.**

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 8.2, 8.4, 8.5, 8.6 та 8.7. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 8.1, та 8.3, цілісний підхід в оцінюванні, відповідність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 8 за рівнем В, з недоволками, що не є суттєвими.

### **Критерій 9. Прозорість та публічність:**

#### **1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Основні внутрішні нормативно-правові акти, що визначають правила та процедури регулювання прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу, знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО. Вони є легкодоступними та переважно чіткими і зрозумілими. Це, зокрема: Статут університету (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка введене в дію Наказом Ректора від 31 серпня 2018 року за №716-32 ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz\\_org\\_osv\\_proc-2018.pdf](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf)), Колективний договір (<http://www.prof.univ.kiev.ua/prof/2011-06-14-16-17-19/2011-06-24-09-23-37.html>), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>), Положення про Науково-методичну раду Київського національного університету імені Тараса Шевченка ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz\\_NMR%20\(1\).pdf](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_NMR%20(1).pdf)), Етичний кодекс університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>). У цілому ці правила та процедури послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми «Гідрологія».

#### **2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.**

ОНП "Гідрологія" переглядалась у 2019 р. і затверджена НМК КНУ ім. Тараса Шевченка. 26.12.2019 р., протокол № 3-19/20. ЗВО на сайті географічного факультету не пізніше ніж за місяць до затвердження оприлюднив проект ОП. Під час бесіди з усіма стейкхолдерами, з'ясували, що вони були ознайомлені та надавали пропозиції щодо змісту ОП.

#### **3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.**

На сайті ЗВО опублікована затверджена Вченою радою освітньо-наукова програма «Гідрологія» ([http://geo.univ.kiev.ua/images/doc\\_file/navch\\_prog/gidrol/Gidro\\_mag.pdf](http://geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_prog/gidrol/Gidro_mag.pdf)). У документі відображено загальну інформацію про програму, програмні компетентності, перелік компонент, форми підсумкового контролю за компонентами, структурно-логічну схему освітньої програми тощо.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.**

Прозорість та публічність основних документів і процедур, що забезпечують та регулюються освітню діяльність за ОНП «Гідрологія», дозволяє пересвідчитися, що заклад дійсно виконує свою суспільну місію.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.**

Рекомендуємо запровадити процедуру оприлюднення зауважень та пропозицій стейкхолдерів на офіційному веб-сайті ЗВО.

### **Рівень відповідності Критерію 9.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.**

ОП узгоджено із якісними характеристиками за усіма підкритеріями. Отже, враховуючи голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, а також усіх підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають Критерію 9, за рівнем В, з недоліками, що не є суттєвими.

### **Критерій 10. Навчання через дослідження:**

**1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.**

*не застосовується*

**2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.**

*не застосовується*

**3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).**

*не застосовується*

**4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.**

*не застосовується*

**5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.**

*не застосовується*

**6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.**

*не застосовується*

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.**

*не застосовується*

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.**

*не застосовується*

**Рівень відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

### **IV. Інші спостереження**

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

*дані відсутні*

### **V. Підсумки**

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

<b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми	A
<b>Критерій 2</b> . Структура та зміст освітньої програми	B
<b>Критерій 3</b> . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
<b>Критерій 4</b> . Навчання і викладання за освітньою програмою	B

<b>Критерій 5</b> . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
<b>Критерій 6.</b> Людські ресурси	B
<b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
<b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
<b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність	B
<b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ПАСПОРТ ОНП Гідрологія.pdf</i>	k4dWzPYftXqODGn6wa0rxkbIR4uL4ma0mnaT0FzcCCQ=

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

*Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.*

Керівник експертної групи

**Михайлів Ірина Романівна**

Члени експертної групи

**Дроботова Марина Володимирівна**

**Голубінка Юлія Ігорівна**

**Ломазов Павло Костянтинович**